Evropski parlament
2024-2029

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

2024/2078(INI)

9.1.2025

OSNUTEK POROČILA

Poročilo Komisije o stanju pravne države za leto 2024
(2024/2078(INI))

Odbor za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve

Poročevalka: Ana Catarina Mendes

PR_INI

VSEBINA

Stran

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA.....3

PREDLOG RESOLUCIJE EVROPSKEGA PARLAMENTA

o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2024
(2024/2078(INI))

Evropski parlament,

– ob upoštevanju Pogodbe o Evropski uniji (PEU), zlasti člena 2, člena 3(1), člena 3(3), drugi pododstavek, člena 4(3), ter členov 5, 6, 7, 11, 19 in 49,

– ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU), zlasti njenih členov, ki zadevajo spoštovanje, zaščito in spodbujanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic v Uniji, vključno s členi 70, 258, 259, 260, 263, 265 in 267,

– ob upoštevanju Listine Evropske unije o temeljnih pravicah (v nadaljnjem besedilu: Listina),

– ob upoštevanju sodne prakse Sodišča Evropske unije,

– ob upoštevanju sporočila Komisije z dne 24. julija 2024 z naslovom Poročilo o stanju pravne države za leto 2024 – Stanje pravne države v Evropski uniji (COM(2023)0800),

– ob upoštevanju Uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. decembra 2020 o splošnem režimu pogojenosti za zaščito proračuna Unije[1] (v nadaljnjem besedilu: uredba o pogojenosti s pravno državo),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/1060 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. junija 2021 o določitvi skupnih določb o Evropskem skladu za regionalni razvoj, Evropskem socialnem skladu plus, Kohezijskem skladu, Skladu za pravični prehod in Evropskem skladu za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo ter finančnih pravil zanje in za Sklad za azil, migracije in vključevanje, Sklad za notranjo varnost in Instrument za finančno podporo za upravljanje meja in vizumsko politiko[2] (v nadaljnjem besedilu: uredba o skupnih določbah),

– ob upoštevanju Uredbe (EU) 2021/692 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 28. aprila 2021 o vzpostavitvi programa Državljani, enakost, pravice in vrednote ter razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1381/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe Sveta (EU) št. 390/2014[3],

– ob upoštevanju Splošne deklaracije človekovih pravic,

– ob upoštevanju instrumentov Združenih narodov o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter priporočil in poročil splošnega rednega pregleda Združenih narodov, pa tudi sodne prakse organov Združenih narodov za spremljanje pogodb in posebnih postopkov Sveta za človekove pravice,

[1] UL L 433, 22.12.2020, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj.
[2] UL L 231, 30.6.2021, str. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
[3] UL L 156, 5.5.2021, str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/692/oj.

– ob upoštevanju Evropske konvencije o človekovih pravicah, Evropske socialne listine, sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice in Evropskega odbora za socialne pravice, konvencij, priporočil, resolucij ter mnenj in poročil Parlamentarne skupščine, Sveta ministrov, komisarja za človekove pravice, Evropske komisije za boj proti rasizmu in nestrpnosti, usmerjevalnega odbora za boj proti diskriminaciji, raznolikost in vključenost, Beneške komisije ter drugih organov Sveta Evrope,

– ob upoštevanju Konvencije Sveta Evrope o preprečevanju nasilja nad ženskami in nasilja v družini ter o boju proti njima,

– ob upoštevanju memoranduma o soglasju med Svetom Evrope in Evropsko unijo z dne 23. maja 2007 in sklepov Sveta z dne 30. januarja 2023 o prednostnih nalogah EU pri sodelovanju s Svetom Evrope v obdobju 2023–2024,

– ob upoštevanju obrazloženega predloga sklepa Sveta z dne 20. decembra 2017 o ugotovitvi očitnega tveganja hujše kršitve načela pravne države v Republiki Poljski (COM(2017)0835), ki ga je Komisija izdala v skladu s členom 7(1) PEU,

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 25. oktobra 2016 s priporočili Komisiji o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice[4],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. marca 2018 o sklepu Komisije o uporabi člena 7(1) PEU glede razmer na Poljskem[5],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. aprila 2018 o potrebi po oblikovanju instrumenta za evropske vrednote za podporo organizacijam civilne družbe, ki spodbujajo temeljne vrednote v Evropski uniji na lokalni in nacionalni ravni[6],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 12. septembra 2018 o predlogu, s katerim se Svet poziva, naj v skladu s členom 7(1) Pogodbe o Evropski uniji ugotovi obstoj očitnega tveganja, da bi Madžarska lahko huje kršila temeljne vrednote Unije[7],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2018 o minimalnih standardih za manjšine v EU[8],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 14. novembra 2018 o potrebi po celovitem mehanizmu EU za zaščito demokracije, pravne države in temeljnih pravic[9],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 7. oktobra 2020 o uvedbi mehanizma EU za demokracijo, pravno državo in temeljne pravice[10],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 13. novembra 2020 o vplivu ukrepov proti COVID-19 na demokracijo, pravno državo in temeljne pravice[11],

---

[4] UL C 215, 19.6.2018, str. 162.
[5] UL C 129, 5.4.2019, str. 13.
[6] UL C 390, 18.11.2019, str. 117.
[7] UL C 433, 23.12.2019, str. 66.
[8] UL C 363, 28.10.2020, str. 13.
[9] UL C 363, 28.10.2020, str. 45.
[10] UL C 395, 29.9.2021, str. 2.
[11] UL C 415, 13.10.2021, str. 36.

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 17. decembra 2020 o evropski državljanski pobudi Zaščita manjšin – milijon podpisov za raznolikost Evrope[12],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. junija 2021 o stanju pravne države v Evropski uniji in uporabi uredbe (EU, Euratom) 2020/2092 o pogojenosti[13],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. junija 2021 o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2020[14],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 8. julija 2021 o oblikovanju smernic za uporabo splošnega režima pogojenosti za zaščito proračuna Unije[15],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 16. septembra 2021 s priporočili Komisiji o opredelitvi nasilja na podlagi spola kot novega področja kriminala, vključenega na seznam iz člena 83(1) PDEU[16],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. novembra 2021 o krepitvi demokracije ter svobode in pluralnosti medijev v EU: zloraba civilnopravnih in kazenskopravnih ukrepov za utišanje novinarjev, nevladnih organizacij in civilne družbe[17],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. decembra 2021 o ovrednotenju ukrepov za preprečevanje korupcije, nepravilne porabe ter poneverbe evropskih in nacionalnih javnih sredstev v primeru skladov za izredne razmere in na področjih porabe, povezanih s kriznimi razmerami[18],

– ob upoštevanje svoje resolucije z dne 8. marca 2022 o krčenju prostora za civilno družbo v Evropi[19],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. marca 2022 o pravni državi in posledicah sodbe Sodišča Evropske unije[20],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. maja 2022 o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2021[21],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 9. junija 2022 o pravni državi in morebitni odobritvi poljskega načrta za okrevanje in odpornost (v okviru Mehanizma za okrevanje in odpornost)[22],

---

[12] UL C 445, 29.10.2021, str. 70.
[13] UL C 67, 8.2.2022, str. 86.
[14] UL C 81, 18.2.2022, str. 27.
[15] UL C 99, 1.3.2022, str. 146.
[16] UL C 117, 11.3.2022, str. 88.
[17] UL C 205, 20.5.2022, str. 2.
[18] UL C 251, 30.6.2022, str. 48.
[19] UL C 347, 9.9.2022, str. 2.
[20] UL C 347, 9.9.2022, str. 168.
[21] UL C 479, 16.12.2022, str. 18.
[22] UL C 493, 27.12.2022, str. 108.

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 15. septembra 2022 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji v letih 2020 in 2021[23],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2022 o stanju pravne države na Malti pet let po umoru Daphne Caruana Galizia[24],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 20. oktobra 2022 o povečanju kaznivih dejanj iz sovraštva proti osebam LGBTIQ+ v Evropi in nedavnem homofobnem umoru na Slovaškem[25],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 10. novembra 2022 o rasni pravičnosti, nediskriminaciji in boju proti rasizmu v EU[26],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 24. novembra 2022 o oceni, kako Madžarska spoštuje pogoje pravne države v okviru uredbe o pogojenosti, in stanju glede madžarskega načrta za okrevanje in odpornost[27],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 30. marca 2023 o poročilu o stanju pravne države za leto 2022 – stanje pravne države v Evropski uniji[28],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 28. februarja 2024 o poročilu Komisije o stanju pravne države za leto 2023[29],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 1. junija 2023 o kršitvah načela pravne države in temeljnih pravic na Madžarskem ter zamrznjenih sredstvih EU[30],

– ob upoštevanju svojega priporočila z dne 15. junija 2023 Svetu in Komisiji o preiskavi domnevnih kršitev in nepravilnosti pri uporabi prava Unije, povezanih z uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor[31],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 11. julija 2023 o volilni zakonodaji, preiskovalnem odboru in pravni državi na Poljskem[32],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 19. oktobra 2023 o pravni državi na Malti šest let po umoru Daphne Caruana Galizia in nujni zaščiti novinarjev[33],

– ob upoštevanju svoje resolucije z dne 18. januarja 2024 o razmerah na področju temeljnih pravic v Evropski uniji – letno poročilo za leti 2022 in 2023[34],

---

[23] UL C 125, 5.4.2023, str. 80.
[24] UL C 149, 28.4.2023, str. 15.
[25] UL C 149, 28.4.2023, str. 22.
[26] UL C 161, 5.5.2023, str. 10.
[27] UL C 167, 11.5.2023, str. 74.
[28] UL C 341, 27.9.2023, str. 2.
[29] UL C, C/2024/6743, 26.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6743/oj.
[30] UL C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.
[31] UL C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[32] UL C, C/2024/3995, 17.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3995/oj.
[33] UL C, C/2024/2656, 29.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2656/oj.
[34] UL C, C/2024/5739, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5739/oj.

– ob upoštevanju resolucije št. 2262 (2019) parlamentarne skupščine Sveta Evrope z dne 24. januarja 2019 o spodbujanju pravic pripadnikov narodnih manjšin,

– ob upoštevanju priporočil in poročil Urada za demokratične institucije in človekove pravice, Visokega komisarja za narodne manjšine, predstavnika za svobodo medijev in drugih organov Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) ter sodelovanja med EU in OVSE, kar zadeva demokratizacijo, vzpostavljanja institucij in človekove pravice, ter letnega poročila OVSE o zločinih iz sovraštva, v katerem so se sodelujoče države zavezale, da bodo sprejele zakonodajo, ki bo pri sankcijah upoštevala resnost kaznivih dejanj iz sovraštva, sprejele ukrepe za obravnavo nezadostnega prijavljanja ter uvedle ali nadalje razvile dejavnosti krepitve zmogljivosti za organe kazenskega pregona, tožilstva in sodne uradnike, da bodo preprečevali, preiskovali in preganjali kazniva dejanja iz sovraštva,

– ob upoštevanju poročila preiskovalnega odbora PEGA in svojega priporočila z dne 15. junija 2023 Svetu in Komisiji o preiskavi domnevnih kršitev in nepravilnosti pri uporabi prava Unije, povezanih z uporabo programa Pegasus in podobne vohunske programske opreme za nadzor[35],

– ob upoštevanju poročil s povratnimi informacijami, poročil o misijah, pisnih vprašanj in odgovorov svoje skupine za spremljanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic[36],

– ob upoštevanju člena 55 Poslovnika Evropskega parlamenta,

– ob upoštevanju mnenja Odbora za pravne zadeve,

– ob upoštevanju poročila Odbora za državljanske svoboščine, pravosodje in notranje zadeve (A10-0000/2025),

A. ker Evropska unija temelji na skupnih vrednotah spoštovanja človekovega dostojanstva, svobode, demokracije, enakosti, pravne države in spoštovanja človekovih pravic, tudi pravic pripadnikov manjšin, ki so določene v členu 2 PEU in so skupne državam članicam EU;

Pravosodje in korupcija

1. poudarja, da je pravično in dostopno pravno varstvo temeljno načelo pravne države, ki zahteva neodvisno sodstvo; ponovno poudarja, da je dostop do pravnega varstva bistven, da lahko državljani uveljavljajo pravice, se zoperstavijo diskriminaciji in od nosilcev odločanja zahtevajo prevzemanje odgovornosti;

2. ugotavlja, da je Komisija prepoznala strukturne izzive, ki ovirajo izboljšanje učinkovitosti sodstva v nekaterih državah članicah[37]; poudarja, da morajo biti

[35] UL C, C/2024/494, 23.1.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/494/oj.
[36] Za vse dejavnosti spremljanja, ki jih izvaja skupina za spremljanje demokracije, pravne države in temeljnih pravic, gl.: https://www.europarl.europa.eu/committees/sl/libe-democracy-rule-of-law-and-fundament/product-details/20190103CDT02662.
[37] Sporočilo Komisije z dne 24. julija 2024 o poročilu o stanju pravne države za leto 2024 (COM(2022)0800), priloga s priporočili, str. 1, 9, 11, 19 in 24.

imenovanja na visoke sodniške položaje pregledna in brez političnega vmešavanja ter morajo temeljiti na dosežkih;

3. poziva države članice, naj hitro izvršijo še neizvršene sodbe, ter poziva Komisijo, naj oceni posledice za skladnost s pravom EU in po potrebi sproži postopke za ugotavljanje kršitev;

4. pozdravlja revizijo direktive o pravicah žrtev[38], da bi odpravili pravne vrzeli in žrtvam zagotovili dostop do pravnega varstva in podpore;

5. ponovno poziva Komisijo, naj čim prej zaključi pogajanja o članstvu EU v Skupini držav proti korupciji (GRECO) pri Svetu Evrope, in zahteva, da letno poročilo o stanju pravne države zajema institucije EU;

6. je seznanjen, da nekatere države članice zavlačujejo z izvajanjem sodb Sodišča Evropske unije ali jih ne izvajajo, in poziva k prednostnemu izvajanju teh sodb;

7. poziva države članice, naj povečajo preglednost in prevzemanje odgovornosti v javnih institucijah tako, da okrepijo protikorupcijske okvire, ustanovijo neodvisne nadzorne organe, spodbujajo zaščito žvižgačev, izboljšajo okvire za integriteto in za lobiranje pri zakonodaji; obžaluje, da v nekaterih državah članicah ni ustreznega napredka v boju proti korupciji na visoki ravni;

Pluralnost in svoboda medijev

8. pozdravlja pobude, kot je evropski akt o svobodi medijev[39], in poziva k njegovemu hitremu izvajanju; poziva države članice, naj povečajo preglednost pri dodeljevanju državnega oglaševanja; poziva Komisijo, naj državam članicam zagotovi potrebno podporo za prenos evropskega akta o svobodi medijev;

9. poziva države članice, naj v celoti izvajajo direktivo proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti[40] in Priporočilo Komisije (EU) 2022/758 z dne 27. aprila 2022 o zaščiti novinarjev in zagovornikov človekovih pravic, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi in zlorabljenimi sodnimi postopki (strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti)[41], ter naj sprejmejo celovite nacionalne ukrepe proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti za zaščito novinarjev in zagotavljanje podpore tistim, ki se soočajo s tveganji;

10. poziva države članice, naj zaščitijo svobodo in pluralnost medijev, preprečijo koncentracijo lastništva medijev in se borijo proti dezinformacijam, zlasti z robustnimi

---

[38] Direktiva 2012/29/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. oktobra 2012 o določitvi minimalnih standardov na področju pravic, podpore in zaščite žrtev kaznivih dejanj ter o nadomestitvi Okvirnega sklepa Sveta 2001/220/PNZ (UL L 315, 14.11.2012, str. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj).

[39] Uredba (EU) 2024/1083 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o vzpostavitvi skupnega okvira za medijske storitve na notranjem trgu in spremembi Direktive 2010/13/EU (evropski akt o svobodi medijev) (UL L, 2024/1083, 17.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1083/oj).

[40] Direktiva (EU) 2024/1069 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. aprila 2024 o zaščiti oseb, ki se udejstvujejo pri udeležbi javnosti, pred očitno neutemeljenimi tožbenimi zahtevki ali zlorabljenimi sodnimi postopki („strateške tožbe za onemogočanje udeležbe javnosti“) (UL L, 2024/1069, 16.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1069/oj).

[41] UL L 138, 17.5.2022, str. 30, ELI: http://data.europa.eu/eli/reco/2022/758/oj.

zakoni in neodvisnimi regulatorji; poudarja demokratični pomen neodvisne in stabilne javne radiotelevizije in da je treba zagotoviti financiranje javnih medijskih storitev;

11. ostro obsoja državni nadzor in politično vmešavanje v medijske dejavnosti in poziva k večjim prizadevanjem za varnost in zaščito novinarjev;

Organizacije civilne družbe

12. se strinja z oceno Komisije, da so organizacije civilne družbe in zagovorniki človekovih pravic bistveni za ravnovesje moči;

13. je zaskrbljen zaradi naraščajočega števila organizacij civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic, ki se soočajo z dodatnimi pravnimi omejitvami, pomanjkanjem financiranja in napadi; poziva k omogočitvenemu in podpornemu okviru za civilno družbo in ponovno poudarja, kako pomembno je sprejeti direktivo proti strateškim tožbam za onemogočanje udeležbe javnosti in Priporočilo Komisije (EU) 2022/758 za zaščito organizacij civilne družbe; meni, da bi morale Komisija in države članice povečati financiranje organizacij civilne družbe;

Enakost in nediskriminacija pred zakonom

14. opominja, da morajo pravni okviri držav članic zagotavljati enako pravno obravnavo ter spodbujati enakost in pravico posameznikov, da v sodnih postopkih niso diskriminirani; poziva Komisijo, naj ukrepa v primerih nespoštovanja teh načel; opozarja, da prostega gibanja oseb znotraj EU ne bi smele ovirati diskriminatorne prakse;

15. poziva Komisijo in države članice, naj razširijo pravno podlago EU na tem področju in pripravijo predlog o kaznivih dejanjih iz sovraštva in sovražnem govoru; poziva Svet, naj sprejme Direktivo 2008/140[42];

16. poziva k pravnemu varstvu žensk, k vključitvi nasilja na podlagi spola med kazniva dejanja v skladu s pravom EU, k predlogu akta EU o zakonodaji o posilstvih na podlagi odsotnosti privolitve in k vključitvi dostopa do varnega in zakonitega splava v Listino;

17. poudarja, da morajo biti vsi državljani, ne glede na državljanstvo, kraj rojstva ali zakonitost prihoda v države članice, pred zakonom enaki, ter spodbuja Komisijo in države članice, naj se še naprej borijo proti diskriminaciji na podlagi državljanstva; poziva Komisijo, naj poskrbi, da države članice v svojih nacionalnih načrtih za izvajanje pakta o migracijah in azilu spoštujejo načela pravne države;

18. poziva k nadaljnjim ukrepom proti diskriminaciji manjšin ter narodnostnih, etničnih, jezikovnih in verskih manjšin ter proti kaznivim dejanjem zoper njih; poziva Komisijo, naj k letnemu poročilu o stanju pravne države doda poglavje o krepitvi boja proti vsem oblikam diskriminacije;

Enotni trg in načela pravne države

[42] Predlog direktive Sveta o izvajanju načela enakega obravnavanja oseb ne glede na vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost (COM(2008)0426).

19. opozarja, kako pomembna so načela pravne države za delovanje enotnega trga, in ponovno poudarja, da so pravosodni sistemi, učinkoviti protikorupcijski okviri in varstvo svobode medijev ključni za pošteno konkurenco, pravno varnost in zaupanje gospodarskih subjektov;[43]

Orodja pravne države in gospodarska razsežnost

20. poziva Komisijo, naj še naprej razvija neposredno povezavo med preventivnimi in reaktivnimi instrumenti ter začne postopke za ugotavljanje kršitev z uporabo člena 7 PEU, mehanizma splošne pogojenosti in horizontalnih omogočitvenih pogojev v Listini;

21. poudarja, da je potreben celovit mehanizem pogojenosti, ki bo zagotavljal skladnost z načeli pravne države v celotnem pravu EU in presegal njeno proračunsko razsežnost; poziva Komisijo, naj predloži predlog za razširitev področja uporabe tega mehanizma;

22. poziva k uvedbi pametne pogojenosti, ki bo omogočila razdelitev sredstev EU neposredno občinam, nevladnim organizacijam in drugim akterjem, ki spoštujejo vrednote EU, s čimer bi zaobšli nacionalne vlade, ki spodkopavajo pravno državo;

Sistem zavor in ravnovesij

23. poziva države članice, naj se vzdržijo pretirane uporabe pospešenih postopkov, saj ti negativno vplivajo na kakovost priprave zakonodaje in demokracijo; poziva države članice, naj po sistematičnem posvetovanju z različnimi deležniki vzpostavijo pregledne zakonodajne postopke;

24. poziva države članice, naj povečajo neodvisnost nacionalnih nadzornih organov, da bi s tem zagotovile vire in nevmešavanje politike; poudarja pomen civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic pri spodbujanju prevzemanja odgovornosti in varstvu temeljnih pravic; obžaluje omejevanje dejavnosti civilne družbe;

25. je zaskrbljen zaradi tujega vmešavanja v državah članicah, vključno z manipulacijami v družbenih medijih in dezinformacijami; je seznanjen z nesprejemljivimi pobudami Elona Muska za uporabo platform družbenih medijev za manipuliranje z javnim mnenjem v raznih državah članicah; poziva Komisijo in države članice, naj to spremljajo ter uporabljajo akt o digitalnih storitvah[44] in akt o digitalnih trgih[45], tudi v odziv na nedavno odločitev družbe Meta o mehanizmih za preverjanje dejstev;

Priporočila

26. spodbuja Komisijo, naj uporablja jasnejši jezik pri ocenjevanju spoštovanja vrednot iz člena 2 PEU; poziva, naj se več pozornosti nameni izvajanju specifičnih poročil za

[43] Sporočilo Komisije z dne 24. julija 2024 o poročilu o stanju pravne države za leto 2024 (COM(2024)0800), str. 5.
[44] Uredba (EU) 2022/2065 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 19. oktobra 2022 o enotnem trgu digitalnih storitev in spremembi Direktive 2000/31/ES (Akt o digitalnih storitvah) (UL L 277, 27.10.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/2065/oj).
[45] Uredba (EU) 2022/1925 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. septembra 2022 o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju ter spremembi direktiv (EU) 2019/1937 in (EU) 2020/1828 (akt o digitalnih trgih) (UL L 265, 12.10.2022, str. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2022/1925/oj).

države z uporabo mehanizmov za spremljanje in merljivih meril uspešnosti; predlaga vzpostavitev celovitega mehanizma za spremljanje pravne države, ki bi vključeval vse institucije EU, države članice in države kandidatke, da bi tako spodbudili poenotenje; predlaga ustanovitev stalne skupine za spremljanje kršitev načel pravne države v državah članicah;

27. poudarja, kako pomembna sta neodvisnost sodnega sistema in dostop do brezplačne pravne pomoči za zagotavljanje enakega dostopa do pravnega varstva; ponovno poudarja, da so za izboljšanje sodnega sistema bistveni zadostni viri, tako glede infrastrukture kot osebja;

28. poziva Komisijo, naj zaključi pogajanja o članstvu EU v Skupini držav proti korupciji (GRECO) kot mejnik v boju proti korupciji;

29. poziva države članice, naj poskrbijo za svobodo, neodvisnost in pluralnost medijev ter se borijo proti dezinformacijam; poziva k hitremu izvajanju evropskega akta o svobodi medijev;

30. poudarja vlogo civilne družbe in neodvisnih nadzornih organov pri spremljanju in podpiranju, kako se izvajajo priporočila iz poročila o stanju pravne države;poziva k vzpostavitvi strukturiranega okvira za civilni dialog, da bi v letni cikel stanja pravne države vključili prispevke civilne družbe, kot izhaja iz priporočil Evropskega ekonomsko-socialnega odbora (EESO)[46] in mrež civilne družbe[47]; poudarja, kako pomembna so obsežna posvetovanja pri pripravi poročila;

31. poudarja, da so mirno zbiranje ter svoboda združevanja in izražanja temeljne pravice, zaščitene z mednarodnim pravom, ki so bistvene za demokracijo in odgovornost vlade; obsoja vse večje pritiske na te pravice in ugotavlja, da se jih vse pogosteje omejuje; poziva države članice, naj temeljito raziščejo prekomerno uporabo sile in diskriminatorno obravnavo s strani organov preprečevanja, odkrivanja in preiskovanja kaznivih dejanj;

32. meni, da bi morale Komisija in države članice izboljšati financiranje mehanizmov za organizacije civilne družbe in pobud, ki krepijo sodstvo ter podpirajo neodvisnost sodišč; priporoča, naj Komisija pripravi strategijo za zaščito civilne družbe in zagovornikov človekovih pravic;

33. poziva Komisijo, naj v letno poročilo o stanju pravne države vključi novo poglavje o boju proti vsem oblikam diskriminacije;

34. ponovno poziva Komisijo, naj v poročilo o stanju pravne države dodatno vključi reaktivna orodja, kot so postopki iz člena 7 PEU, splošni mehanizem pogojenosti in postopki za ugotavljanje kršitev[48];

---

[46] Mnenje EESO z dne 14. februarja 2024 o krepitvi civilnega dialoga in participativne demokracije v EU: pot naprej.

[47] Civil Society Europe, Joint Civil Society Contribution on Civic Space to the 2024 Annual Rule of Law Report (Skupni prispevek civilne družbe k letnemu poročilu o stanju pravne države za leto 2024), junij 2024.

[48] Madžarski helsinški odbor, Disregard for EU values: a snapshot of RoL issues in Hungary in light of the Article 7 procedure (Neupoštevanje vrednot EU: pregled vprašanj v zvezi s stanjem pravne države na Madžarskem glede na postopek iz člena 7 PEU), 12. november 2024.

35. poudarja, da je pomembno mejnike v zvezi s pravno državo vključiti v instrumente financiranja, kot je mehanizem za okrevanje in odpornost; obžaluje sprostitev sredstev EU Madžarski kljub pomanjkljivostim v zvezi z neodvisnostjo sodstva in protikorupcijskimi okviri v tej državi; priporoča, da se začasno ustavijo vsa izplačila, dokler ne bodo izpolnjena vsa merila uspešnosti pravne države;

36. meni, da je treba izboljšati medinstitucionalni dialog in sodelovanje na področju pravne države; poziva k vzpostavitvi stalnega medinstitucionalnega dialoga o pravni državi, ki bo med drugim vključeval Parlament, Svet in Komisijo; poziva Svet, poskrbi za bolj vključujoč dialog o načelu pravne države ter na svoje seje povabi druge institucije, kot so Beneška komisija, komisar za človekove pravice in predstavniki Parlamenta;

37. priporoča Komisiji in državam članicam, naj spremljajo tuje vmešavanje, zlasti uporabo družbenih omrežij za manipulacijo in zlonamerne namene, vključno z uporabo za vplivanje na javno mnenje in širjenje dezinformacij v Evropi s strani posameznikov, kot je Elon Musk; poudarja, da mora Komisija zagotoviti ustrezno izvajanje načel pravne države v institucijah EU, in poziva, naj se institucije EU vključijo v letno poročilo o stanju pravne države;

38. pozdravlja pobudo Komisije, da v svoje letno poročilo o stanju pravne države vključi Albanijo, Črno goro, Severno Makedonijo in Srbijo, ter spodbuja k natančni oceni stanja pravne države v teh državah pristopnicah;

°

° °

39. naroči svoji predsednici, naj to resolucijo posreduje Svetu in Komisiji.